

דברות קודש

מאת
ב"ק מרן אדמו"ר שליט"א

פרשת ויקהל - שקלים

©
כל הזכויות שמורות
ל'איגוד חסידי בוסטון' {ע"ד}
שע"י קהל 'קדושת פינחס' באסטאן
רח' נועם אלימלך 2 ביתר עילית.

להנצחות לדגל שמחה
או לעילוי נשמת
ניתן לשלוח מייל:
A0799326426@GMAIL.COM
058-325-4668

עיצוב וסדר:
א.י.ש. אשדוד
0527627127

תוכן הענינים

פרשת ויקהל

- מתוך השוה"ט ליל שב"ק פר' ויקהל פקודי תשפ"ג.....ג
- מתוך דעוא דרעוין שב"ק פר' ויקהל פקודי תשפ"ג.....ז

שב"ק פר' כי תשא תשפ"ד

- קידושא רבא בצפרא דשבתא.....ה
- דעוא דרעוין.....י

שיחות קודש

- דברי הספד במסע הלוויית ידידנו הרה"ח רבי משה הלוי פלומנבוים ז"ל.....טז

תולדותיהם של צדיקים

- הרה"ק רבי לייב שרה"ס זי"ע.....טז

פרשת ויקהל

והמצות, כדפירש רש"י (שם כה יא) הארון כנגד כתר תורה, וכיוצא בו. והנה כתיב (שם לו א) ועשה בצלאל ואהליאב וכל איש חכם לב אשר נתן ה' חכמה ותבונה בהמה לדעת לעשות את כל מלאכת עבודת הקודש לכל אשר צוה ה'. וכוונת הקרא, דבשעה שעסקו במלאכתן היו מתכוונים להמשיך קדושה ורוחניות בעבודה המכוונת כנגד אותו כלי, וכשיגיע הזמן שישראל יעסקו בעבודה זו, יהיה בכוחם לעשות המצוה הנ"ל ביראה ואהבה בכוונה רצויה.

והנה אמרו חז"ל (ביצה כה:): מפני מה נתנה תורה לישראל מפני שהן עזין. ועיי"ש במהרש"א שהקשה, הא אדרבה אמרו חז"ל (יבמות עט.) שלשה סימנים יש באומה זו, ואחד מהן ביישנות, ותו אמרו חז"ל (גדרים כ.) שכל מי שאין לו בושת פנים בידוע שלא עמדו אבותיו על הר סיני. אמנם י"ל דאין הכי נמי בשעה שאדם עושה חשבון הנפש צריך להיות מלא בושח וכלימה, וכהאי דרבא בתר דסיים

וכל הנשים אשר נשא לבן אתנה בחכמה טוו את העזים (שמות לה כו).

אמרו חז"ל (שבת צט.) גדולה חכמה שנאמרה בעליונות יותר ממה שנאמרה בתחתונות, דאילו בתחתונות כתיב 'וכל אשה חכמת לב בידיה טוו' (שמות לה כה), ואילו בעליונות כתיב 'וכל הנשים אשר נשא לבן אותנה בחכמה טוו את העזים'. ותניא משום ר' נחמיה שמוף בעזים וטווי מן העזים. ורש"י בפירושו עה"ת (שם פסוק כו) מפרש שהיא היתה אומנות יתירה, שמעל גבי העזים היו טווין אותם.

ודקדק זקיני בספרו ערוגת הבשם דהא לאיזה צורך הוצרכו לאומנות יתירה הלזו, הלא בודאי אין הטוויה בעצמה מהודר יותר כמה שטוו על גבם, מאלו היה טוות בתלוש כדרכן, וא"כ צריך מעם מה כווננו בזה. ומבאר, דהנה כל מעשה המשכן, כל כלי וכלי היה מכוון כנגד עבודה מיוחדת בדרכי התורה

צלותיה אמר הכי אלוקי עד שלא נוצרתי איני כדאי, ועכשיו שנוצרתי כאלו לא נוצרתי, עפר אני בחיי ק"ו במיתתי, הרי אני לפניך ככלי מלא בושה וכלימה (ברכות ז). אלא דא"כ שוב כשיגיע העת והעונה דצריך לקיים עבדו את ה' בשמחה (תהלים ק ב), אי אפשר להתעורר לעבודה מתוך שמחה והתלהבות, אם משים אל לבו בשתו וכלימתו על מעשיו. לכן המביע השי"ת בישראל מדת העזות, שעם כל זאת לא יחוש, ויתחזק לעבוד את השי"ת בהתלהבות וברשפי אש כשיגיע הזמן המיוחד לזה, כגון בשבת קודש ובמועדים, וא"כ שניהם צדקו יחדיו.

ובזה מבאר דהו שנתכוונו להיות טווים מן העיזים בעודן בחיותן, דע"י מעשה חטא העגל שברה לבם של ישראל, כמו שכתוב (שמות לג ו) 'ויתנצלו בני ישראל את עדים מהר חורב', וחשו פן כשיגיע העת והעונה לעבוד עבודת הקודש לא יהיה בכוחם להתחזק לעבודה מתוך התלהבות, בעלותם על לבם את אשר חטאו על הנפש. וכדי להכניס בעבודתן כח חיזוק ועז ותעצומות, נתכוונו להיות הטוויה מעל גבי העיזים, דהם עיזין שבכהמות. והיינו דאמרו חז"ל גדולה חכמה שנאמרה בעליונות יותר ממה שנאמרה בתחתונות, והיא באמת אומנות יתירה, עכתו"ד.

והיינו דאזהר רחמנא בפרשת החודש, גבי קרבן פסח (שמות יב ה) 'שה תמים זכר בן שנה יהיה לכם מן הכבשים ומן העזים תקחו'. דהנה ידוע דכבשים הם שפלים ומוכנעים, כדאמרו חז"ל (שבת קטז:) ראשו של זה בצד זנבו של זה. ועוד אמרו חז"ל (ביצה כה:) 'ג' עיזין הן, ישראל באומות, כלב בחיות, תרנגול בעופות, וי"א אף עז בכהמה דקה. והיינו דאזהר רחמנא גבי קרבן פסח מן הכבשים ומן העזים תקחו, שתקחו מוסר, להתנהג במדת הכבשים וגם במדת העיזים כדאמרן.

לפי דבריו יש להוסיף שקרבן פסח עצמה מורה על בחינה זו, וכדכתב רש"י (שמות יב ו) שלא היו בידם מצות להתעסק בהם כדי שינאלו, שנאמר ואת ערום ועריה (יחזקאל מז ז), ונתן להם שתי מצות, דם פסח ודם מילה שמלו באותו הלילה, וכדי לקיים מצות אלו היו צריכים להשתמש בבחינה של ויגבה לבו בדרכי ה' (דברי הימים ב יז ו), וגם להתלכש במדת העזות, כמו שנאמר (שמות ח כב) 'הן נזבה את תועבת מצרים לעיניהם ולא יסקלנו'. ומאידך, קרבן פסח נאכל על

מצות ומרורים, מצה שהוא לחם עוני, ומרור מרמזים על הכנעה ושפלות.

של עולם הגיעו לבחינת אי"ן ויתבוששו אפילו לאהוב את הבורא.

כמו כן המצוה של החודש הזה מרמז על בחינה זו, וכמו שכתב רש"י (שם יב ב) הראהו לבנה בחדושה (שמו"ד טו, כח), ואמר לו, כשהירח מתחדש יהיה לך ראש חודש, ונתקשה משה על מולד הלכנה, והראה לו באצבע את הלכנה ברקיע, ואמר לו כזה ראה וקדש. ויש לומר שהענין מה שנתקשה משה הוא שמצד אחד הלכנה קטנה היא מאוד בחידושה, ומצד שני יש ענין של גדלות כלכנה, וכדאיתא ברש"י (שם) שעל חדש ניסן אמר לו שזה יהיה ראש לסדר מנין החדשים, ובעבודת ישראל (חנוכה) כתב שבימי שלמה ע"ה קיימא סיהרא בשלימותא וזה מה שכתוב (מלכים א' י כא) 'אין כסף לא נחשב בימי שלמה למאומה', כי כסף הוא בחינת אהבה, וכשנתעלו בימי שלמה והיו עובדים בבחינת אי"ן והתפשטות הגשמיות והיו מבוטלים מלעבוד אפילו בבחינת אהבה. ומביא שם שענין זו אנו רואים אצל משה רבינו שבנה המשכן בלא רכרבוהי, דהיינו שמגודל הכרתו והשגתו היה בטל בעצמו מלעבוד במדת אהבה ויראה, וזה נקרא בלא רכרבוהי. וכן בימי שלמה מגודל גדולת מלך מלכו

ובחג הפסח היא בבחינה זו של סיהרא בשלימותא, שהוא במ"ו בחודש כשהלכנה הוא במילואה, ואז הרים אותם הקב"ה ממ"ט שערי טומאה לשער החמישים שהוא בבחינת אי"ן, ולכן גאולתם היתה דייקא ע"י משה רבינו שגם הוא היה בבחינה זו כדאמרן. ואפשר שלכן לא מזכירים השם של משה רבינו בהגדה של פסח, בגלל היותו אז בבחינת אי"ן כדאמרן.

ובזה נתקשה משה שענין החודש הזה מורים על שני דברים הפכיים מצד אחד על קידוש החודש, שאז הלכנה מופלגת בקטנותה, ומצד שני על גדול קדושת ימי ניסן וחג הפסח שהיא בחינה של סיהרא בשלימותא כדאמרן.

והן ידוע מה שכתב רש"י בפסוק הראשון בחומש (בראשית א א) אמר רבי יצחק, לא היה צריך להתחיל את התורה אלא מהחודש הזה לכם, שהיא מצוה ראשונה שנצטוו ישראל, ומה טעם פתח בבראשית, משום כח מעשיו הגיד לעמו לתת להם נחלת גוים (תהלים קיא ו).

וזה מה שכתב רש"י הראה לו באצבע את הלכנה ברקיע, ואמר לו כזה ראה וקדש, דהיינו ענין זו של הלכנה שיש לה השתי בחינות, מה שהיא בפועל, ומה שיש לה בכוחה להגיע אליו דהיינו מדריגה של גדלות של סיהרא בשלימותא, בשתי בחינות אלו ראה וקדש, שיהודי תמיד צריך להחזיק בשתי בחינות אלו, מצד אחד להיות בהכנעה ושפלות, ומאידך להכיר את גודל כוחו, שיש בכוחו להגיע לענין של גדלות ולמדריגות הכי גבוהות ונעלות. יעזור השי"ת שנזכה להקריב הקרבן פסח במהרה בבנין בית המקדש ולהגיע לדרגת סיהרא בשלימותא כביאת גוא"צ בב"א.

ויש לכאר דברי רש"י, שגם 'החודש הזה לכם' שייך לענין מעשה בראשית כמו שאמרו חז"ל (שבת פ"ז:): תנא ראש חודש ניסן נמל עשר עמרות ראשון למעשה בראשית וכו'. ועל זה מתרץ רש"י כה מעשיו הגיד לעמו לתת להם נחלת גוים, שב'החודש הזה לכם' יש ענין הכח ויש ענין הפועל, בפועל הלכנה היא קמנה, אבל יש ענין הכח, דהיינו בכח אותו לבנה קמנה לבוא לבחינה של גדלות של סיהרא בשלימותא. ולכן התחיל התורה עם מעשה בראשית להורות שגם הבחינה של כח, דהיינו הבחינה של סיהרא בשלימותא שבאה לנו מהכח היא הכל מאתו ית"ש.

מתוך השה"ט ליל שב"ק פר' ויקהל פקודי תשפ"ג

חז"ל (בראשית רבה לד י) צדיקים לכם ברשותם, ולא יהיה נסוג אחור.

וזה מה שכתוב בקריאת שמע (דברים ו ו) 'והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום על לבבך', שהוא לכאורה כפול, שכבר כתיב 'בכל לבבך'. אך מפני כי אף אם האדם מקבל עליו במוחו לעבוד השי"ת

וכל חכם לב ככם יבאו ויעשו את כל אשר צוה ה' (שמות לה י).

איתא בתפארת שלמה וז"ל: הגה כוונת הקרא באמרו 'חכם לב', שהביאו את החכמה בלב, שלא יהיה חלוק הלב ממשבת המוח, רק שיעלה המוח על הלב ומקיף אותו מכל הצדדים, ויהיה נטבע בו כמו שאמרו

ולאהבה בכל לבבו, עם כל זה יכול להיות ח"ו נסוג אחור ע"י התאוות עולם הזה המקיפים אותו מכל הצדדים, וכמו שכתב בפרשת והיה אם שמוע (שם יא טז), 'השמרו לכם פן יפתה לבבכם', ולזה מסיים 'והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום על לבבך', שהמוח יעלה על הלב ומקיף אותו כנ"ל. וזה מה שאמרו באברהם אבינו (נחמיה ט ח) 'ומצאת את לבבו נאמן לפניך', שהיה לבבו מוכן תמיד לבלתי סור מן הדרך כלל.

וכתב עוד על מה שנאמר (שם כט ג) 'ולא נתן ה' לכם לב לדעת וגו' עד היום הזה', הנה הדעת הוא במוח דהיינו המחשבה, ובמחשבה הכל

חפצים לעשות רצון הבורא כידוע לכל בר ישראל, אך כאשר בא לבחינת הלב, הלב הוא מהפך הרצון כמו שדרשו חז"ל (ברכות נד.) 'בכל לבבך' (דברים ו ה) בשני יצריך ביצר טוב וביצר הרע, הרי שעיקר יצר הרע הוא בלב, במוח ששם הדעת בבני ישראל כולו טוב, רק שהלב מהפך ג"כ המחשבה עמו. ומה שהדעת הוא טוב היינו המחשבה בבני ישראל זהו מדת הרחמים של הקב"ה שנותן המחשבה לבני ישראל לעבדו. וזה מה שאמרו חז"ל (ב"ר א ד) ישראל עלו במחשבה תחילה להבראות, בראשית בשביל ישראל שנקראו ראשית, שתחילת בריאת העולם היה שהקב"ה יתן לכל בני ישראל הרהור עבודה במחשבתו.

מתוך רעוא דרעוין שב"ק פר' ויקהל פקודי תשפ"ג

שב"ק פר' כי תשא תשפ"ד

קידושיא רבא בצפרא דשבתא

לעשות פעולה ולהגיע אל נשיאות ראש בענין רוחני, כי באמת כל יהודי רוצה לעשות טוב, אולם לפעמים לא מתנהגים באופן הראוי, ואם רק מעירים לו אז יהיה לו שימת לב להשתפר, וזהו הענין של הנשיאות ראש לפקודיהם, הכוונה של 'לפקודיהם' הוא ענין חסרון, כמו שנאמר (במדבר לא מט) 'ולא נפקד ממנו איש', וכן 'ויפקד מקום דוד' (שמואל א כ כה). וכוונת הכתוב לומר כשרוצים להעיר על חסרונות, צריכים רק את הבחינה של 'כי תשא את ראש', רק להסביר לו מה שצריכים לעשות, ובוז אתה יכול להדריכו שיתנהג באופן הרצוי.

רציתי לעורר על איזה ענין שקשור לפרשה זו, שהוא בעצם הפרשה שאנו נקרא בשבוע הבא בקריאה של פרשת שקלים. רש"י (שמות ל טו) מפרש שרמזו להם כאן ג' תרומות, שנכתב כאן 'תרומת ה' ג' פעמים,

כי תשא את ראש בני ישראל לפקודיהם וגו' (שמות ל יב).

בערש"ק היה יומא דהילולא קדישא של הרה"ק הרבי ר' אלימלך מליוענסק זי"ע, וסיפרתי אתמול בסעודת ההילולא שהתקיימה בבית מדרשינו שהיה מעשה באיש כפרי אחד שבתו היתה נמוכה מאד, ואביה לא יכל לשדך אותה מחמת נמיכות קומתה. בצר לו הלך עם בתו אל הרבי ר' אלימלך, והתאונן על מר גורלו. הרבי ר' אלימלך שם את ידיו על מעל ראש הנערה, והרים את ידיו מעלה מעלה, ומדי עשאו ככה היתה הנערה הולכת ומתגדלת למעלה, עד שצעק אבי הנערה, 'רבי' כבר די, הלא מלבושי החתונה יעלו לדמים מרוכים מאד.

בעובדה זו אנו רואים איך הרבי ר' אלימלך עשה בחינה של נשיאות ראש עם הנערה. אמנם אפשר

רבי יאשיה דאמר קרא (שם פסוק יד), 'זאת עולת חודש בחדשו', אמרה תורה חדש והבא קרבן מתרומה חדשה, וכיון דבניסן בעי אקרובי מתרומה חדשה קדמינן וקרינן באחד באדר, כי היכי דליתו שקלים למקדש.

עוד איתא בגמרא (מגילה לא:) אלמלא מעמדות לא נתקיימו שמים וארץ שנאמר (ירמיה לג כה) 'אם לא בריתי יומם ולילה חוקות שמים וארץ לא שמתיו', וכתבי (בראשית טו ח) 'ויאמר ה' אלוקים כמה אדע כי אירשנה', אמר אברהם לפני הקב"ה, רבש"ע שמא ח"ו ישראל חוטאים לפניך ואתה עושה להם כדור המבול וכדור הפלגה, אמר לו לאו, אמר לפניו רבש"ע 'במה אדע', אמר לו 'קחה לי עגלה משולשת וגו' אמר לפניו רבש"ע תינה בזמן שבת המקדש קיים בזמן שאין בית המקדש קיים מה תהא עליהם, אמר לו כבר תקנתי להם סדר קרבנות, כל זמן שקוראין בהן, מעלה אני עליהן כאילו מקריבין לפני קרבן ומוחל אני על כל עונותיהם.

מדברי חז"ל נמצאנו למדים שכל קיומנו הוא בזכות הקרבנות, וכהיום שאין בית המקדש קיים, יש לנו ענין התפילה כמו שאמרו חז"ל

אחת תרומת אדנים, שמנאן כשהתחילו בנדבת המשכן, ונתנו כל אחד ואחד מחצית השקל, ועלה למאת הככר, שנאמר וכסף פקודי העדה מאת ככר (שם לח כה), ומהם נעשו האדנים שנאמר ויהי מאת ככר הכסף וגו'. והשנית אף היא על ידי מנין, שמנאן משהוקם המשכן, הוא המנין האמור בתחלת חומש הפקודים, 'באחד לחדש השני בשנה השנית' (במדבר א א), ונתנו כל אחד מחצית השקל, והן לקנות מהן קרבנות צבור של כל שנה ושנה, והשוו בהם עניים ועשירים, ועל אותה תרומה נאמר 'לכפר על נפשותיכם', שהקרבנות לכפרה הם באים. והשלישית היא תרומת המשכן, כמו שנאמר 'כל מרים כסף ונחשת' (שמות לה כד), ולא היתה יד כולם שוה בה, אלא איש איש מה שנדבו לבו.

הנה בגמרא (מגילה כט:) נחלקו מה הוא הקריאה שקורים בפרשת שקלים רב אמר (במדבר כה ב) 'צו את בני ישראל ואמרת אליהם את קרבני לחמי', ושמואל אמר 'כי תשא', בשלמא למאן דאמר 'כי תשא' היינו דקרי לה פרשת שקלים דכתיב בה שקלים, אלא למאן דאמר 'את קרבני לחמי' הכא מידי שקלים כתיבי התם, אין טעמא מאי כדר' טבי, דאמר ר' טבי אמר

על האדם למהר לבוא לבהכ"נ כדי שיוגיע להתפלל י"ח בצבור.

הנה ענינו של תפילה בציבור בבית הכנסת שייך להקריאה בפרשתו, כמו שמבואר בדברי רש"י שנכתב כאן 'תרומת ה" ג' פעמים, המרמז לג' תרומות, אחת תרומת אדנים, שמנאן כשהתחילו בנדבת המשכן, והשנית לקנות מהן קרבנות צבור של כל שנה ושנה, והשלישית היא תרומת המשכן. וידוע שבתי כנסיות לנו יש להם דין של מקדש מעט, והתפילות בציבור הם כנגד קרבנות הציבור כדאמרן.

ויש לומר עוד, שענינו של מחצית השקל מרמז לאדם, שכשהוא מגיע להתפלל בציבור בבית הכנסת, כבר עשה פעולה להרויח חצי מהכסף שהיה צריך להרויח, ועל חצי השני הוא חייב לעשות השתדלות בעניני פרנסה, ואלו שממהרים ללכת למקום עבודתם צריכים לדעת, שהחלק של התפילה אחרי השמונה עשרה בתפילת שחרית נקרא ירידת השפע, שעיקר התפילה לפני שמונה עשרה הוא על דברים הרוחניים, וחלק התפילה אחרי שמונה עשרה הוא על הורדת השפע, ואלו העוזבים את התפילה לפני שגמרו להתפלל מפסידים מירידת השפע.

(ברכות כו:), תפלות כנגד תמידין תקנום. ענינו של פרשת שקלים, תרומת השקלים היה כדי שכל כלל ישראל יהיה להם חלק בקרבנות הציבור, דהיינו התמידין שהקריבו בבוקר ובין הערבים. והיום שאין בית המקדש קיים יש לנו את ענין התפילה בציבור, שהוא כנגד קרבנות הציבור.

והנה השלחן ערוך (או"ח צ ט) כתב, ישתדל אדם להתפלל בבית הכנסת עם הצבור, והמשנה ברורה (כו) כתב שדברי המחבר אמורים באופן שיש לו עשרה בביתו ואפילו הכי ישתדל להתפלל בבית הכנסת. שאין הדברים אמורים לגבי מו שמתפלל בביתו ביחודות שזה מילתא דפשימא.

עוד כתב המשנה ברורה (שם כח) על הטעם של גודל החשיבות בתפילה בציבור, מפני שאין הקב"ה מואם בתפלת הצבור. ומביא שם בשם החיי אדם, שעיקר תפלה בצבור הוא תפלת שמונה עשרה, דהיינו שיתפללו עשרה אנשים שהם גדולים ביחד, ולא כמו שחושבין ההמון שעיקר להתפלל בעשרה הוא רק לשמוע קדיש וקדושה וברכו, ולכן אינם מקפידין רק שיהיו עשרה בבהכ"נ וזהו טעות, ולכן חוב

הדברים שאמרנו שיש כאן רמז לענינו של תפילה בציבור, יש לומר דרך מי שמתפלל בציבור יכול לזכות לתפילה מתוך התלהבות בבחינת אש.

יעזור השי"ת שבזכות זו שאנו מתחזקים בענין תפילה בציבור, יתקבלו תפלתנו בשמי מרומים, ונזכה לכל מיני השפעות טובות ולעבודת בית המקדש בביאת גוא"צ בב"א.

ואל יחשוב האדם שא"כ הוא יגיע רק לקראת סוף התפילה לירידת השפע, דבר זה מזכיר לי מה שב"ק אאזמו"ר זי"ע היה אומר על אלו האנשים שהיו מגיעים בשבת בבוקר מאוחר לקראת גמר התפילה, ואמר זקני ז"ל על האנשים האלו שהם מגיעים רק לקידוש.

והנה רש"י מפרש שהראה לו הקב"ה כמין מטבע של אש, ולפי

דעו דרעיון

את העם הזה והנה עם קשה עורף הוא. ועתה הניחה לי ויחר אפי בהם ואכלם ואעשה אותך לגוי גדול. ואז התפלל משה רבינו להשי"ת, כמו שנאמר (שם פסוקים יא-ג), 'ויחל משה את פני ה' אלוֹקיו ויאמר למה ה' יחרה אפך בעמך אשר הוצאת מארץ מצרים בכח גדול וביד חזקה. למה יאמרו מצרים לאמר ברעה הוציאם להרוג אותם בהרים ולכלותם מעל פני האדמה שוב מחרון אפך והנחם על הרעה לעמך. זכור לאברהם ליצחק ולישראל עבדיך אשר נשבעת להם כך ותדבר אליהם ארבה את זרעכם ככוכבי השמים וכל

וידבר ה' אל משה לך רד כי שחת עמך אשר העלית מארץ מצרים. סרו מהר מן הדרך אשר צויתם עשו להם עגל מסכה וישתחוו לו ויזבחו לו ויאמרו אלה אלהיך ישראל וגו' (שמות לב ז-ח).

הנה ע"י שיתכונן האדם בגודל פגמו של חטא העגל, עי"כ ידע מה חובתו בעולמו, לתקן בפגם זו.

אנו רואים גודלו של חטא העגל מזה שרצה הקב"ה לכלות ח"ו את כלל ישראל בגלל חטא זה, כמו שנאמר (שם פסוקים ט-י), 'ויאמר ה' אל משה ראיתי

שנאמר (שם לג ה) 'ועתה הורד עדיך מעליך'.

אחרי שהקב"ה הסכים לסלוח לכלל ישראל, מבקש משה רבינו עוד דבר מהש"ת, והוא שלא תשרה שכונתו עוד על אומות עובדי אלילים, 'ונפלינו אני ועמך מכל העם אשר על פני האדמה' (שם פסוק טז), דהיינו שיהיו מובדלים בדבר הזה מכל העם, כמו 'והפלה ה' בין מקנה ישראל וגו' (שם ט ד).

משה רבינו מבקש עוד מהקב"ה 'הראני נא את כבודך' (שם לג יח), והש"ת עונה לו 'לא תוכל לראת את פני כי לא יראני האדם וחי', 'וראית את אחרי ופני לא יראו' (שם פסוקים כבג).

אחרי זה אמר הש"ת למשה 'פסל לך שני לוחות אבנים כראשונים וכתבתי על הלוחות את הדברים אשר היו על הלוחות הראשנים אשר שברת' (שם לד א). הנה איננו מוצאים בכל התפילות והבקשות של משה רבינו, שביקש שהקב"ה יסכים לתת לכלל ישראל הלוחות שניות. ובכל זאת על אף שלא היה בקשה על זה, הסכים הקב"ה לתת לכלל ישראל הלוחות השניות.

הארץ הזאת אשר אמרתי אתן לורעכם ונחלו לעולם'. ולכסוף התרצה לו הקב"ה, כמו שנאמר (שם פסוק יד), 'וינחם ה' על הרעה אשר דבר לעשות לעמו'.

אחד מענינים העיקרים שנגרם ע"י חטא העגל היה שבירת הלוחות, כמו שנאמר (שם פסוקים טו, טז), 'ויפן וירד משה מן ההר ושני לוחות העדות בידו וגו'. ויהי כאשר קרב אל המחנה וירא את העגל ומחולות ויחר אף משה וישלך מידיו את הלוחות וישבר אותם תחת ההר'. וידוע מה שאמרו חז"ל (שבת פג.), 'שהסכימה דעת הקב"ה לדעתו, שנאמר 'אשר שברת' (שמות לד א), 'יישר כחך ששברת'.

אחרי שירד משה מההר הוא שרף את העגל באש וטחן אותו עד אשר דק, והעניש לכל אלו שעבדו העגל. ואח"כ התפלל להש"ת שיסלח לכלל ישראל על מה שעשו העגל, כמו שנאמר (שם לב לא-לב) 'וישב משה אל ה' ויאמר אנא חטא העם הזה חטאה גדלה ויעשו להם אלהי זהב. ועתה אם תשא חטאתם ואם אין מחני נא מספרך אשר כתבת'.

עוד ענין שגרם חטא העגל הוא איבוד הכתרים שקבלו כלל ישראל בהר סיני, כשאמרו געשה ונשמע, כמו

הלוחות היו מעשה אלוקים, אולם אחרי חטא עץ הדעת הטיל בו הנחש זוהמה ונפגם ענין זו, בקבלת התורה פסקה זוהמתו, ובני ישראל היה במעלה עליונה כמו שנאמר (שמות יט ה-ו) והייתם לי סגלה מכל העמים, 'ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש'. אולם אחרי חטא העגל נאבדה להם מעלה זו.

וזה שנאמר אצל לוחות שניות (שם ד) (ו) 'ועבור ה' על פניו, שכן אמרו חז"ל (ר"ה יז): 'מלמד שנתעטף הקדוש ברוך הוא בשליח צבור', ואיתא במשנה ברורה (או"ח כד ה) שמצות ציצית מציל את האדם מן החטא, ולכן התעטף הקב"ה במליית רמז לכך שלאחר שבירת הלוחות כבר היו בני ישראל צריכים שמירה מיוחדת שלא להיכשל בחטא, ועל ידי הציצית יזכרו מהשי"ת וישמרו מדבר עבירה, וכמו שאמרו חז"ל (מנחות מג:): 'שהתכלת דומה לים וים דומה לרקיע ורקיע לכסא הכבוד'.

ולכך אמר להלן (שם פסוק י) 'ויאמר הנה אנכי כורת ברית נגד כל עמך אעשה נפלאות, ופי' רש"י, אעשה נפלאות - לשון ונפלינו, שתהיו מוכדלים בזו מכל האומות שלא תשרה שכינתי עליהם, ולכך נצטוו קודם כניסתם לארץ ישראל להרוג את

ובענין מה שכתוב בלוחות השניות צריכים להבין למה הפסיק הקב"ה באמצע ענין לוחות השניות, עם ענין השלש עשרה מדות, ואח"כ בהמשך עם האזהרות על כל ענין עבודה זרה, ושבת ומועדים. ולמה לא המשיך הקרא מיד למה שכתוב בסוף הפרשה, 'כתב לך את הדברים האלה כי על פי הדברים האלה כרתי אתך ברית ואת ישראל. ויהי שם עם ה' ארבעים יום וארבעים לילה לחם לא אכל ומים לא שתה ויכתוב על הלוחות את דברי הברית עשרת הדברים'. (שם פסוקים כז-כח).

ונראה לומר דלוחות השניות היו שונות מהלוחות הראשונות, שהלוחות הראשונות היו הלוחות עצמם מעשי אלוקים, אולם לוחות השניות נפסלו ע"י משה רבינו והיה מעשה בני אדם, ורק הכתב היה מעשה אלוקים.

והנה חילוק זה הוא מאוד יסודי בכל ענינה של מתן תורה, שהלא ידוע מה שאמרו חז"ל (שבת קמו.) שישאל ששמדו על הר סיני פסקה זוהמתו, אדם הראשון כשנברא היה יציר כפיו של הקב"ה, והוא היה באותו בחינה כמו הלוחות הראשונות שעצם

אומות העולם ובשמחתם לא יתערבו שאר האומות, וכל זה להכיר ולהבדיל בין קדושת ישראל לטומאת אומות העולם. בבחינת 'המבדיל בין קודש לחול בין אור לחושך בין ישראל לעמים בין יום השביעי לששת ימי המעשה', ועל ידי ההתבדלות מטומאת אומות העולם נזכה לבחינת 'אעשה נפלאות', לשון ונפלינו, לזכות להנהגה מיוחדת מאתו ית"ש, לניסים ונפלאות מתוך רחמים וחסדים.

יעזור השי"ת שנוכה לרחמים וחסדים מאת השי"ת ולבנין ביהמ"ק בביאת גוא"צ בב"א.

האומות המחטיאות את ישראל, ואסר עליהם להתחתן בם שלא להתערב עמהם, שאם היו כונסים את הארץ לאחר הלוחות הראשונות אזי שהיו אומות העולם יראים מהם כראותם איך שפסקה זוהמתן לגודל קדושתם, ואז לא היו משדלים את ישראל לחטוא, אלא כיון שהיו צריכים לקבל לוחות השניות לאחר חטא העגל שכבר היו מועדים יותר לדבר עבירה לכן נצטוו במניעת ההתערבות בין אומות העולם.

וזה שהזכיר בין הדברים את פרשת השבת ומועדי השנה, שהם סימן לבני ישראל שהם מובדלים משאר

שיחות קודש

דברי הספד במסע הלויית ידידנו הרה"ח רבי משה הלוי פלומנבוים ז"ל

בריש פרשתן (שמות לה א) נאמר 'ויקהל משה את כל עדת בני ישראל', הנה התאספנו והתקהלנו כאן כולנו ע"י פטירתו הפתאומית של ידידנו ר' משה בן ר' ישראל ז"ל. ובהמשך הפסוקים 'ויאמר אליהם אלה הדברים אשר צוה ה' לעשות אותם, ששת ימים תעשה מלאכה וביום השביעי יהיה לכם קודש שבת שבתון לה', הנה ר' משה ז"ל היה בבחינת 'ששת ימים תעשה מלאכה', שלא זכה לבוא לשנות שבעים שנה, 'וביום השביעי יהיה לכם קודש שבת', שבסיום יום השישי בא ליום שבת קודש, וכפי ששמענו רבי משה ז"ל היה מראשוני המתיישבים כאן בשכונת הר נוף, והיה מקושר בלב ובנפש אל כ"ק מרן אאזמו"ר זי"ע, וכן היתה לו שייכות עם גדולי הרבנים בדורנו כדוגמת הגאון רבי משה הלברשטאם זצ"ל.

וכן זכיתי אני בשנות מגורי כאן בהר נוף שנסענו יחד ללמוד בכולל בראשותו של הגאון רבי מרדכי פרידלנדר זצ"ל בעיר טלז סטון, ור' משה ז"ל היה קשור אליו בכל נימי נפשו, ומעניין ששניהם נפטרו באותו האופן בפתע פתאום. וכן ידוע על קשריו עם יבלחט"א הגאון רבי שמאי גרוס שליט"א, וכך זכה לשייכות עם רבים מהגדולים.

ברוך ה' שזכה לזרע ברך ה' דורות ישרים ומבורכים, בנים ונכדים ונינים כולם הולכים בדרך ה'. ויעזור השי"ת שנזכה לבלע המות לנצח ומחה ה' אלוקים דמעה מעל כל פנים ונאמר אמן.

תולדותיהם של צדיקים

עובדות וסיפורים על צדיקי הדורות
שיו"ד הל בשבוע הבעל"ט

הרה"ק רבי לייב שרה'ס זי"ע
ד' אדר ב' תקנ"א

ביום ד' אדר ב' חל היו"ד קדישא של הרה"ק רבי לייב שרה'ס זי"ע. והטעם שקראוהו כך שפעם היה מלך שחפש אשה לנושאה, ושלח שליחים לכל המדינות לחפש אשה ראויה להתחתן עם המלך, ועד שהגיעו השליחים לעיירה אחת ומצאו בת גביר שמצאוה ראויה לכך, וכששמע אבי הנערה מכך מיד לקח אדם זקן מאוד והשיא את בתו לאדם זה, ובכך לא יוכלו שליחי המלך לקחתה אל המלך, ואחר כך כשרצה אבי הנערה שהזקן יתן גט לבתו לא הסכים לגרשה, ואמר שכיון שהקידושין האלו היו מן השמים לכך הוא רוצה שתינשא לו, ואז לתקופת השנה נולד להם בן זכר, ועוד קודם לידת הבן נפטר אבי הבן הזקן, ולכך נקרא שם התינוק על שם אמו שרה.

האור החיים הקדוש נסתלק ביום ט"ו בתמוז שנת תק"ג, ויומיים לאחר מכן נעשה רבי לייב שרה'ס בר מצוה, ולקחה אותו אמו אל הרה"ק המגיד ממעזריטש זי"ע לברכו לקראת הכנסו לעול תורה ומצוות, ואמר לו המגיד זי"ע שלדורון דרשה הוא מעניק לו חלק מנשמתו של האור החיים הקדוש. וכך פעל במשך ימי חייו ישועות רבות לבני ישראל, והיתה דרכו לשוטט בחצר הקיסר בוויען והיה מורה לקיסר כדת מה לעשות, וכך ביטל גזירות רבות.

הרה"ק בעל השפע חיים זי"ע היה מספר שרבי לייב זי"ע היה נכנס אל ארמון הקיסר בבחינת רואה ואינו נראה, ואז כשהיה נכנס אל חדר הקיסר היה הקיסר מבחין בו ומתחיל לצעוק למה הכניסו אותו אליו ללא רשות, והם לא היו מבינים למה כוונתו כיון שלא ראו את רבי לייב, והם היו חושבים שהקיסר יצא מדעתו, והוא היה מרביץ לקיסר מכות נמרצות ומצווה עליו איזה גזירות לבטל.

דרכו היתה לצום במשך כל ימות השבוע, והרה"ק הבעש"ט הק' זי"ע היה אומר שרבי לייב איננו צם, אלא שכל כך הוא דבוק בהשי"ת עד שאינו משים לב שהוא צריך לאכול. ופעם בערב יום הכיפורים נסע אל הבעש"ט, וכשעצר באיזה כפר באמצע הדרך הפצירו בו שישאר עמהם להשלים מנין לתפילה יוה"כ, ואז בהגיעו לתפילת כל נדרי הבחין שעדיין חסר אדם אחד להשלמת המנין, ואמרו לרבי לייב שבקצה הכפר גר יהודי משומד ל"ע, אלא שלא שייך שיסכים לבוא ולהשלים למנין, הלך אליו רבי לייב ועוררו לתשובה שלימה עד שהלך עמו לבית הכנסת והשלים למנין, ובכל תפילות היום היה בוכה בכי תמרורים, ובתפילת נעילה זעק 'שמע ישראל' בקול רם ותיכף יצאה נשמתו.

רבי לייב זי"ע עסק רבות בפדיון שבויים, ופעם לווה לצורך כך סכות מעות גדול, ואמר למלווה שבתורה משכון אם לא יהא לו במה לפרוע יתן לו חלק מחלקו בעולם הבא, ובזמן מועט אחר כך נסתלק רבי לייב זי"ע, ואותו היהודי שמח ביותר שעכשיו זכה הוא לחלק העולם הבא של רבי לייב, אלא שבהגיע זמן הפרעון בא אלו יהודי ופרע לו את מלוא סכום ההלוואה והוסיף לומר לו: "אם לא מתאמצים לא זוכים לעולם הבא".

רבי לייב זי"ע היה עומד בתפילת שמונה עשרה במשך שמונה שעות בלא לזוע, ולאחר התפילה היו כל בגדיו רטובים וספוגים בזיעה.

כסא דנחמתא

כוס תנחומים נשגד קמי ידידנו מרבה פעלים
למען הוצאת הגליון מדי שבת בשבתו
הר"ד נתנאל חיים הלוי פלומנבוים הי"ו
על פטירת אביו ידידנו נעים הליכות האי גברא רבא ויקירא
הרה"ח רבי משה הלוי פלומנבוים ז"ל
המקום ינחם אתכם בתוך שאר אבלי ציון וירושלים
ולא תוסיפו לדאבה עוד,
ואך ששון ושמחה ימצא במעונכם,
ויקיצו וידננו שוכני עפר בב"א

המערכת